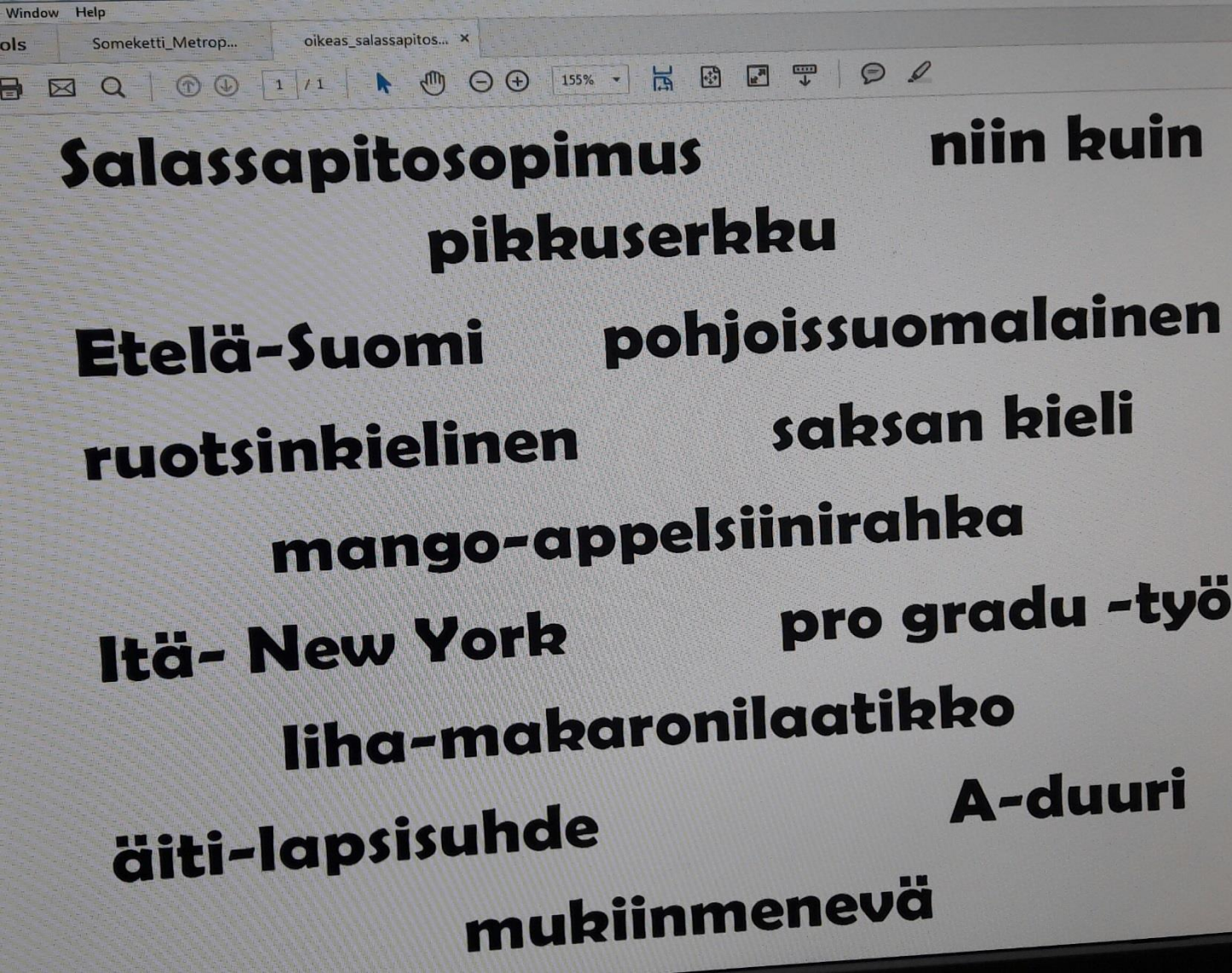

Yhteen vai erikseen?

Nyrkkisääntöjä

- ▶ Mahtuuko osien väliin adjektiivi?
 - *kivi korkea talo > korkea kivitalo*
- ▶ Onko ilmauksella yksi pääpaino (ensi tavulla)?
 - *tilintarkastaja vai tilin tarkastaja?*
- ▶ Onko ilmaus käsitteellistynyt tai kuvaileva?
 - *mukiinmenevä / mukiin menevä, ohimenevä / ohi menevä*
- ▶ Onko ilmauksella määrite ja mitä se määrittää?
 - *klassisen baletin opettaja*
 - *koulun baletinopettaja*
 - *Suomen voinvienti*

Tilin tarkastus vai tilintarkastus?

- Jos vain jälkimmäinen sana taipuu, osat kirjoitetaan yhteen: *kielipoliisin, hammaslääkärillä, öljy-yhtiötä*.
- Jos alkuosa on genetiivissä, sana on yhdyssana, jos se on vakiintunut ilmaus: *kissansilmä, pilkunviilaus, tilintarkastus* (vrt. pilkkusääntöjen viilaus, lehmän silmä).
- Kielten nimet ja akateemiset oppiarvot ovat sanaliittoja: *suomen kieli, filosofian tohtori*.

Uudenaikainen, helppokäyttöinen

- Jos jälkimmäinen sana on adjektiivi, yleensä -inen-loppuinen sana, se kirjoitetaan yleensä yhteen.
- Genetiivialkuisen ilmausten kirjoitusasuun vaikuttaa ilmauksen vakiintuneisuus.

– *suomenkielinen, uudenaikainen,
helppokäyttöinen, kansainvälinen*

– *dollarin arvoinen, mannerten välinen*

Yllä oleva, mennen tullen, mukiinmenevä, luonnonsuojelu

- Jos jälkiosana on verbistä tehty, sana kirjoitetaan sanaliitoksi. Verbiosan loppuna on yleensä **-va, -vä, -tu, -ty, -matta, -mättä, -en**.
- Jos sanalla on erityinen merkitys, se kirjoitetaan yhteen (usein **-va/-vä-loppuinen**).
- Verbistä tehty pitkä substantiivi (**-minen**) kirjoitetaan yleensä erikseen, lyhyt muoto taas yhteen.
 - alla oleva, edellä mainittu, lukuun ottamatta, mennen tullen
 - mukiinmenevä, ohimenevä, silmiinpistävä
 - luonnon suojeleminen / luonnonsuojelu, tilille paneminen / tilillepano, terveyden hoitaminen / terveydenhoito

Hämeentie, Aleksis Kiven katu

- Genetiivialkuiset paikannimet kirjoitetaan yleensä yhteen.
- Paikannimi kirjoitetaan sanaliitoksi, jos ensimmäistä sanaa pitää taivuttaa tai jälkimmäinen on erisnimi.
- Paikannimi kirjoitetaan sanaliitoksi, jos jälkimmäinen sana on yhdyssana tai ihmisen muokkaama luonnonmuodostelma tai artefakti.
 - Hämeentie, Aleksanterinkatu
 - Vanhalla Nurmijärventielle, Aleksis Kiven katu, Vienan Karjala
 - Atlantin valtameri, Suezin kanava, Pönttövuoren tunneli

Kun ja kuin

- Kun- ja kuin-loppuiset sanat kirjoitetaan aina erikseen.
 - sitä mukaa kun, sitten kun
 - ikään kuin, niin kuin, niin kauan kuin

Tännepäin, talolle päin

- Päin-sana kirjoitetaan yhteen edellä olevan taipumattoman tai vajaasti taipuvan sanan kanssa. Uusi ohje: voi kirjoittaa myös erilleen.
- Jos edellä on täydellisesti taipuva sana, on kyse sanaliitosta.
 - tännepäin, sinnepäin, ulospäin, sisällepäin, ylöspäin, jälkeinpäin (tai erilleen)
 - talolle päin, Espooseen päin, kirkolle päin, meille päin, etelään päin

Kelpo kaverille, viime torstaina, ensiviikkoinen

- Aika, melko, aimo, pikku, ensi, eri, tosi, koko, kelpo ja viime ovat taipumattomia adjektiiveja. Joka on taipumaton pronomini. Ne kirjoitetaan erikseen seuraavasta sanasta.
- Adjektiivit ovat yhdyssanoja.
 - aika lailla, aimo annoksen, kelpo ystävälle, viime viikolla, joka päivälle
 - viimeviikkoinen, ensilauantainen, jokapäiväinen

Upouusi, tuiki tavallinen

- Kaksitavuiset vahvistussanat kirjoitetaan yhteen jälkiosan kanssa.
 - Ani ja tuiki kirjoitetaan erikseen.
-
- upouusi, sysimusta, vitivalkoinen
 - ani harva, tuiki tavallinen
 - apposen auki

